

Sygn. akt II C 2736/22 upr.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 3 czerwca 2022 r. (data nadania w placówce pocztowej k. 57), powód L.Sp. z o.o. z siedzibą we W. (dalej jako: L.), działając przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym i zażądał zasądzenia na jego rzecz od pozwanego P. P. S.A. z siedzibą w W. (dalej jako: (...) lub bank) kwoty w wysokości 5 448,20 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 27 maja 2022 r. do dnia zapłaty. Wniósł również o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu wskazano, że w dniu 22 kwietnia 2021 r. (...) zawarł z poprzednikiem prawnym powoda – konsumentem – umowę kredytu gotówkowego nr (...). Całkowita kwota kredytu wynosiła 21 700 zł, zaś całkowity koszt kredytu wynosił 7 862,10 zł. Kosztem przewidzianym w umowie była prowizja w wysokości 3 826,41 zł. Umowa została zawarta na czas oznaczony od dnia 12 czerwca 2021 r. do dnia 12 maja 2025 r. Następnie L. zawarł z konsumentem umowę przelewu wszelkich wierzytelności wynikających z ww. kredytu. K. umowy była sprzedaż. Wskazano, że umowa została zawarta za pośrednictwem portalu internetowego (...) Podpisy zostały złożone elektronicznie, co potwierdza karta podpisów elektronicznych. Konsument udzielił także L. pełnomocnictwa ogólnego do reprezentowania go w sprawie dotyczącej roszczeń przeciwko (...) w związku z ww. umową o kredyt konsumencki, a na mocy tego pełnomocnictwa L. złożył w dniu 12 maja 2022 r. w imieniu konsumenta oświadczenie o skorzystaniu z sankcji kredytu darmowego. Materialnoprawną podstawę dochodzonego roszczenia w niniejszej sprawie stanowi art. 45 w zw. z art. 30 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (dalej: u.k.k.).

Wyjaśniono, że wartość przedmiotu sporu to kwota 5 448,20 zł obejmująca łączną sumę kosztów kredytu poniesionych przez kredytobiorcę według stanu na dzień 7 kwietnia 2022 r., w tym kwota 762,09 zł stanowiąca prowizję za udzielenie kredytu oraz kwota 1 621,79 zł stanowiąca odsetki, które bank winien zwrócić z tytułu sankcji kredytu darmowego. W zakresie prowizji podano, że pobrana została w wysokości 3 826,21 zł i pobrana jednorazowo ze środków na jej sfinansowanie pochodzących z udzielonego kredytu. Odsetki wyliczone zostały przez powoda za okres od dnia zawarcia umowy do dnia złożenia oświadczenia o sankcji kredytu darmowego z dnia 7 kwietnia 2022 r. W zakresie roszczenia odsetkowego od kwoty należności objętej pozwem podano, że należne są one od dnia 27 maja 2022 r. tj. z dniem następnym po upływie terminu 7 dni wskazanego w wezwaniu na spełnienie świadczenia, do dnia zapłaty.

(pozew k. 3-11)

W dniu 15 czerwca 2022 r. tutejszy Sąd wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym.

(nakaz zapłaty k. 58)

Dnia 7 lipca 2022 r. (data nadania w placówce pocztowej – k. 111) pełnomocnik pozwanego wniósł skutecznie sprzeciw od w/w nakazu zapłaty, w którym wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od strony powodowej na rzecz pozwanego kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wskazując kolejno na: niedopuszczalność cesji wierzytelności mającej swoje źródło w zastosowaniu sankcji kredytu darmowego, brak legitymacji czynnej powoda wynikający z nieważności umowy cesji, brak podpisów na cesji i pełnomocnictwie, brak oznaczenia przedmiotu cesji brak oznaczenia umowy w oświadczeniu o skorzystaniu z sankcji darmowego kredytu oraz w pełnomocnictwie, zarzut nieważności umowy cesji, abuzywność postanowień umowy cesji, nieskuteczność złożenia oświadczenia o skorzystaniu z sankcji kredytu darmowego po upływie terminu prekluzyjnego, a wreszcie podważając materialnoprawne podstawy dla konsumenta do złożenia oświadczenia o skorzystaniu z sankcji kredytu darmowego i podnosząc zarzut nieudowodnienia roszczenia co do wysokości

(sprzeciw k. 63-85)

W toku postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska w sprawie (pismo przygotowawcze powoda – k. 128-139, protokół rozprawy k. 144).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 22 kwietnia 2021 r. Z. R. zawarła elektronicznie umowę pożyczki nr (...) na kwotę 25 526,41 zł. Całkowity koszt pożyczki wyniósł 7 862,10 zł. Kwota udzielonej pożyczki została wypłacona 22 kwietnia 2021 r.

(okoliczności bezsporne, umowa k. 19-22, zestawienie operacji z dnia 22 kwietnia 2021 r. k. 110)

W dniu 7 kwietnia 2022 r. sporządzony został dokument o nazwie: U. W. uzupełniony następującymi danymi: imię i nazwisko: Z. R., adres zamieszkania: Osiedle (...) (sektor (...) numer PESEL:(...), numer telefonu: + (...), adres e-mail: (...) Cesjonariusz reprezentowany był przez G. G. – podającego się za wiceprezesa zarządu. Paragraf pierwszy ww. umowy stwierdzał, że Z. R. dokonuje przelewu „wszelkich wierzytelności pieniężnych, zarówno obecnych, jak i przyszłych, wynikających z umów o kredyt konsumencki zawarty z (...) w dniu 22 kwietnia 2021 r. przysługujących [Z. R.] w stosunku do kredytodawcy, obejmujące w szczególności: wierzytelność o zwrot wszelkich nienależnie pobranych opłat i kosztów, wierzytelność o zwrot kosztów kredytu w związku z wcześniejszą spłatą kredytu, wierzytelność mogącą wynikać z zastosowania art. 45 ustawy o kredycie konsumenckim i przewidującego tzw. sankcję kredytu darmowego wraz ze wszystkimi związanymi z tymi wierzytelnościami prawami (m. in. odsetkami za zwłokę i opóźnienie)”. Umowa ta nie została w istocie podpisana przez Z. R..

(dowód: § 1 umowy przelewu k. 23, karta podpisów wraz z płytą CD k. 24 i 140)

W dniu 7 kwietnia 2022 r. sporządzony został dokument o nazwie (...), uzupełniony następującymi danymi: imię i nazwisko: Z. R., adres zamieszkania: Osiedle (...) (...). Z treści wynikało, iż było to pełnomocnictwo ogólne do reprezentowania Z. R. w sprawie dotyczącej dochodzenia roszczeń przeciwko (...) w związku z umową o kredyt konsumencki zawartą dnia 22 kwietnia 2021 r. Pełnomocnictwa udzielono w formie dokumentowej – za pośrednictwem platformy A., bez użycia elektronicznego podpisu kwalifikowanego.

Z. R. nie posługiwała się elektronicznym podpisem kwalifikowanym.

(dowód: pełnomocnictwo k. 30, karta podpisów wraz z płytą k. 31 i 116)

W dniu 18 maja 2022 r. (dzień doręczenia (...)) L. w imieniu Z. R. oraz w imieniu własnym złożył (...) oświadczenie w trybie art. 45 w zw. z art. 30 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (tekst jedn. Dz. U. z 2022 r., poz. 246 ze zm., dalej jako: u.k.k.) wraz z wezwaniem do zapłaty kwoty 5 448,20 zł w terminie nie dłuższym niż 7 dni od dnia otrzymania pisma.

(dowód: oświadczenie k. 25-29v, kopia pocztowej książki nadawczej k. 33-34, wydruk z systemu śledzenia przesyłek Poczty Polskiej k. 35, a ponadto niezapreczone)

Stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wymienionych wyżej dowodów. Zawarcie umowy pożyczki oraz wypłata środków nie było sporne między stronami. Treść dokumentu umowy przelewu i pełnomocnictwa została wykazana dokumentem w postaci wydruku. Dokumenty te zostały opatrzone podpisami niekwalifikowanymi złożonymi za pośrednictwem platformy A.. W ocenie sądu nie zostało wykazane, aby podpisy pod spornymi dokumentami złożyła Z. R.. Podpisy dokonywane przez platformę A., złożone w niniejszej sprawie nie są kwalifikowanymi podpisami elektronicznymi, nie zawierają dodatkowej weryfikacji składających je osób.

Sąd pominął zawnioskowany przez pozwanego dowód z przesłuchania świadka Z. R. na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 i 5 k.p.c., jako mający wykazać fakt udowodniony zgodnie z twierdzeniami wnioskodawcy, wedle których Z. R. nie składała podpisów na dokumencie pełnomocnictwa oraz umowy powierniczego przelewu wierzytelności, ponadto dowód ten zmierzałby wyłącznie do przedłużenia postępowania. Wskazać należy również, że świadek fizycznie nie

mógł się stawić w dniu rozprawy z uwagi na wiek, stan zdrowia i brak możliwości skorzystania ze środków transportu, nadto będąc zobowiązaną do nadesłania informacji, czy korzysta z internetu, za pośrednictwem którego mogłaby nawiązać połączenie z Sądem przy wykorzystaniu programu T. wyjaśniła, iż nie korzysta z internetu i nie ma możliwości zdalnie uczestniczyć w rozprawie wyznaczonej na dzień 3 listopada 2022 r. Strony nie uczestniczyły w rozprawie i nie składały wniosku o przesłuchanie świadka w drodze pomocy sądowej, więc sąd nie podjął takich czynności również z urzędu. Jednak z ostrożności należy dodać, że opisane wyżej okoliczności dotyczące świadka znacząco utrudniają, a z dużą dozą prawdopodobieństwa wręcz uniemożliwiają przeprowadzenie tego dowodu również w drodze pomocy sądowej.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu z licznych przyczyn, szczegółowo wskazanych w poniższych akapitach.

Po pierwsze ani umowa cesji, ani pełnomocnictwo nie zostały podpisane przez Z. R. i z tych przyczyn nie mogły stanowić podstawy do dochodzenia przez powoda jakichkolwiek żądań wobec pozwanego. Powód nie wykazał legitymacji czynnej w niniejszej sprawie. W ocenie sądu brak podpisu Z. R. jest jednoznaczny i wynika nie tylko z braku wystarczających dowodów dokumentowych – pozwany zakwestionował wiarygodność podpisu złożonego przez platformę A., a powód nie udowodnił, aby podpis ten w istocie został złożony przez Z. R.. Po drugie, już w treści umowy powierniczego przelewu jak i umowy pełnomocnictwa wskazano, że konsumentka posługuje się adresem e-mail zawierającym dane osobowe innej osoby (M. M.). Istnieje oczywiście możliwość, że jest to osoba bliska konsumentce, która służyła jedynie pomocą techniczną, ale po pierwsze – dywagacje te pozostają w sferze domysłów, gdyż dowód taki nie został zawnioskowany ani przeprowadzony, a po drugie – biorąc pod uwagę oświadczenia świadka w zakresie niemożliwości stawiennictwa na rozprawie, a nawet połączenia z internetem – należy przyjąć, że Z. R. nie była w stanie samodzielnie złożyć podpisu za pośrednictwem platformy A.. Również to zostało uczynione przez inną osobę, a powyższe wyklucza możliwość przyjęcia, że konsumentka podpisała się osobiście pod ww. dokumentami.

Po drugie nawet gdyby przyjąć, iż podpisy zostały złożone przez Z. R. – pełnomocnictwo ogólne z k. 30 nie zostało złożone na piśmie. Zgodnie z art. 99 § 2 k.c. pełnomocnictwo ogólne powinno być pod rygorem nieważności udzielone na piśmie. Art. 78² § 2 k.c. stanowi wprawdzie, że oświadczenie woli złożone w formie elektronicznej jest równoważne z oświadczeniem woli złożonym w formie pisemnej, ale jest tak jedynie w sytuacji, gdy oświadczenie jest złożone w formie elektronicznej, to jest podpisane podpisem elektronicznym kwalifikowanym (art. 78² § 1 k.c.). W niniejszej sprawie nie wykazano by do podpisania pełnomocnictwa Z. R. posłużyła się kwalifikowanym podpisem elektronicznym a wręcz przeciwnie – bezspornym było, że pełnomocnictwo nie zostało opatrzone kwalifikowanym podpisem elektronicznym. W tej sytuacji, zastosowanie znajduje rygor art. 99 § 2 k.c. – rygor nieważności. Nieważne pełnomocnictwo uniemożliwiło przyjęcie, że oświadczenie o skorzystaniu z sankcji kredytu darmowego zostało złożone skutecznie. Podkreślić należy, że umowa cesji przelewała ukształtowane wierzytelności, zarówno przeszłe jak i przyszłe, w tym wierzytelność mogącą powstać z zastosowania sankcji kredytu darmowego, jednakże umowa ta nie przewidywała uprawnienia dla cesjonariusza do złożenia oświadczenia prawokształtującego. Podmiotem uprawnionym do złożenia oświadczenia pozostawał konsument – pożyczkobiorca. Dlatego też do złożenia oświadczenia w jego imieniu konieczne było posłużenie się pełnomocnictwem, które wolą stron (to jest pożyczkobiorcy – mocodawcy i cesjonariusza – pełnomocnika) miało zostać ukształtowane jako pełnomocnictwo ogólne. Do wywołania takiego skutku jednak nie doszło z uwagi na niezachowanie formy przewidzianej pod rygorem nieważności dla tej kategorii czynności. Z tych przyczyn nie można przyjąć, aby doszło do skutecznego złożenia oświadczenia o skorzystaniu z sankcji kredytu darmowego.

W niniejszej sprawie nie wykazano podpisania żadnego dokumentu kwalifikowanym podpisem elektronicznym.

Po trzecie zarzut podniesiony przez pozwanego dotyczący uchybienia przez powoda terminowi prekluzyjnemu na złożenie oświadczenia o sankcji kredytu darmowego okazał się zasadny.

Na skorzystanie z powyższego uprawnienia przepis z art. 45 ust. 5 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim przewiduje roczny termin, liczony od dnia wykonania umowy. Podobnie jak inne wypadki posłużenia się instytucją prekluzji, zmierza on przede wszystkim do uporządkowania i stabilizacji obrotu oraz wyłączenia sytuacji, w których możliwość powoływania się na sankcję kredytu darmowego i zmiana tym samym treści zobowiązania, trwałaby nieskończenie długo, pozbawiając kredytodawców/pożyczkodawców pewności co do kształtu ich relacji łączącej z konsumentem w tak istotnym zakresie jak odpłatność czy nieodpłatność dokonanej czynności. Brak jest przy tym jakichkolwiek podstaw dla podzielenia stanowiska prezentowanego przez powoda, iż termin ten nie zaczyna biec z uwagi na fakt braku zwrotu przed wytoczeniem powództwa części prowizji. W doktrynie ugruntował się pogląd, iż termin określony w ust. 5 omawianego przepisu rozpoczyna się od dnia zawarcia umowy. Po jego upływie kształtujące uprawnienie konsumenta gaśnie. Obliczanie terminu prekluzyjnego a tempore facti, nie zaś a tempore scientiae - od chwili, w której konsumentowi można byłoby przypisać wiedzę o naruszeniu obowiązku informacyjnego, upraszcza zarazem sam sposób kalkulowania terminu, odnosząc go do daty możliwej do stwierdzenia w oczywisty sposób. Równocześnie biorąc pod uwagę charakter obowiązku podlegającego sankcjonowaniu, regulacji ustawowej, objętej fikcją powszechnej znajomości, w typowych sytuacjach fatum oraz scientia (jako możliwość przypisania wiedzy, nie zaś wiedza rzeczywista), będą istniały w tej samej chwili (vide: M. Grochowski, Komentarz do art. 45 Ustawy o kredycie konsumenckim, w: K. Osajda (red) Ustawa o kredycie konsumenckim, Komentarz, Legalis, wyrok SO w Poznaniu z dnia 13 czerwca 2018 r., sygn. akt XIV C 1375/17, Legalis). W doktrynie szeroko podkreśla się, iż przez wykonanie umowy kredytu/pożyczki (w stosunku do umów będących w realizacji) należy rozumieć datę jej zawarcia, tj. uruchomienia kredytu lub pożyczki. O wykonaniu kredytu/pożyczki można mówić wtedy, gdy kredytobiorca/pożyczkobiorca uzyskał na własność przedmiot kredytu/pożyczki bądź gdy stworzono mu prawną możliwość wykorzystania przedmiotu kredytu/pożyczki tak jak może to czynić właściciel rzeczy. Kwestia przeniesienia własności przedmiotu umowy stanowi element wykonania zawartej już umowy (vide: wyrok SA w Warszawie – VII Wydział Gospodarczy z dnia 10 stycznia 2019 r., sygn. akt VII Aga 1176/18, Legalis). Warto ponadto dodać, że sankcja kredytu darmowego jest sankcją przysługującą kredytobiorcy przeciwko kredytodawcy. W tej sytuacji to kredytobiorca jest beneficjentem sankcji, a kredytodawca zobowiązany jest do poddania się skutkom prawokształtującego oświadczenia konsumenta. Podobnie jak w przypadku innych oświadczeń prawokształtujących (np. prawa odstąpienia) ograniczenie terminu musi być więc wyraźne i jednoznaczne, gdyż jest to konieczne dla stabilizacji ryzyka gospodarczego i bezpieczeństwa obrotu. W przypadku gdy to konsument jest beneficjentem sankcji, przyznanie mu zarazem uprawnienia do przedłużania terminu do skorzystania z niej, np. przez nienależyte wykonanie zobowiązania – uchybianie terminom zapłaty rat, lub np. przez ubieganie się o wakacje kredytowe, lub np. przez zmianę harmonogramu płatności w porozumieniu z kredytodawcą – stanowiłoby nieproporcjonalne i bezprecedensowe w systemie prawnym rozwiązanie. Stąd w ocenie sądu termin wykonania umowy należy rozumieć jako termin a tempore facti – od dnia udostępnienia środków pożyczkobiorcy.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy wskazać, że umowa pożyczki nr (...) zawarta w dniu 22 kwietnia 2021 r. została również w tym dniu wykonana o czym świadczy załączone do akt sprawy zestawienie operacji (k. 110). Termin na złożenie oświadczenia upłynął zatem bezskutecznie w dniu 22 kwietnia 2022 r. podczas gdy oświadczenie powoda doręczone zostało stronie przeciwnej w dniu 18 maja 2022 r. (k. 35).

Z powyższych względów sąd nie badał merytorycznej zasadności powództwa, a zatem spełnienia przesłanek do skorzystania z sankcji kredytu darmowego.

W świetle powyższych ustaleń, powództwo podlegało oddaleniu o czym sąd orzekł w pkt. 1 wyroku.

O kosztach procesu sąd orzekł w punkcie drugim na podstawie art. 98 § 1 w zw. z art. 99 k.p.c. Powód w całości przegrał sprawę i zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu ciężył na nim obowiązek poniesienia kosztów poniesionych przez pozwanego, na które złożyły się: opłata skarbową od dokumentu pełnomocnictwa w wysokości 17 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika pozwanego w osobie radcy prawnego w wysokości 1 800 zł, ustalone zgodnie z § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r., poz. 265). Ponadto Sąd na podstawie art. 98 § 1¹ k.p.c. od zasądzonych

kosztów procesu zasądził również odsetki ustawowe za opóźnienie liczone od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

Sędzia Alicja Sieczych-Drzewiecka

Zarządzenie: odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi pozwanego bez pouczenia.

Sędzia Alicja Sieczych-Drzewiecka